

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

141. An Clericus in Minoribus, si habeat beneficium, & non deferat habitum & Tonsuram, gaudeat priuilegio fori? Ex p.4. tr. 1. res. 89.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76442](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76442)

minoribus sæculares reputantur in omnibus, nisi in causis criminalibus, in quibus suo gaudent foro, & idè nihil mirum est vt compellantur incendiis occurrere personaliter ac ceteri laici: & infra in fine numeri, sic etiam ait, Circa Clericos in minoribus minus erit dubij, vt à Principe sæculari compelli possint, cum legibus sæcularibus subsint, excepto casu quo foro gaudeant ad criminalia.

2. Sed ego nescio quo pacto hæc dici possint, cum Concilium Tridentinum *sess. 23. c. 6.* asserat absolute, & sine vlla distinctione supradictos Clericos cum aliquibus requisitis gaudere privilegio fori, ergo etiam in civilibus. Imò si non obsecuent dicta requisita in Concilio posita, gaudeant privilegio Canonis, & secundum veritatem & communionem sententiam exemptione gabellarum, quæ omnia satis à nobis probata sunt in *part. 1. tract. 2. resolut. 36.* & ideo hanc sententiam vt certam docet Suarez contra Regem Angliæ *lib. 4. cap. 26. num. 3.* & ex *cap. 2. de foro compet. & cap. cum non ab homine, de iudicij;* vnde *num. 5.* sic asserit. Omnia quæ hætenus de generalitate exemptionis tam in criminalibus & civilibus iudiciis, quàm in legibus etiam civilibus & tributis diximus, ad omnes Clericos cuiuscumque Ordinis in statu clericali perseverantis, æqualiter applicanda sunt, quia iura quoad hanc partem nihil inter eos discernunt. Ita ille, & ante illum Comitulus in *respons. moral. lib. 1. quæst. 54.* vbi loquens de Clerico primæ tonsuræ sic ait: Privilegia, quæ Clericus ex prima tonsura nanciscitur, hæc sunt. Primum, quòd in religiosam Domini sortem cooptari certum est, atque ex laicis, & profanis personis fieri sacras. Secundum, quòd Sacerdotij, seu beneficii Ecclesiastici capaces euadunt. Tertium, quòd Ecclesiæ iurisdictionis participes sunt, id est, potestatis excommunicandi, interdicendi, suspendendi. Quartum, quòd in eos imperium, & ius Magistratus sæcularis non habet, quòd privilegium dicitur fori. Quintum, quòd nemo iis violentas manus potest adferre, quin in censuram incidat excommunicationis. Sextum est privilegium immunitatis suorum bonorum omnium, siue illa iure patrimonij, siue beneficii Ecclesiastici, possideant. Hæc omnia Comitulus, & Doctores communiter, & ideo (vide, quæso, si rectè dicat Pereira (Clericos in minoribus constitutos sæculares reputari in omnibus: nisi in causis criminalibus, & si iudices sæculares possint illos compellere sicut laicos ad occurrendum incendiis, vel ad separandum rixantes, vel ad delinquentes capiendum. Dicendum ex igitur Clericos minores observantes, requisita Concilij Tridentini, gaudere omnibus privilegiis quibus gaudent Clerici in Sacris constituti. Sed si aliquis dicat quòd hæc opinio Pereira procedit ratione consuetudinis, iam hoc *suprà* reprobaturum est: vnde nunc addam tantum Peregrinum de *immunitate Eccles. cap. 2. num. 24.* vbi docet omnes consuetudines trahendi Clericos, etiam in civilibus, coram iudice laico, esse reprobatas à Concilio Tridentino, & aliis iuribus. Si autem cum dicta consuetudine adsit consensus, & tolerantia approbata Summi Pontificis, videant illi, ad quos spectat; dixi *approbatina* quia simplex tolerantia non sufficit, per ea quæ *suprà* adduximus & facit textus D. Thomæ in *1. 2. quæst. 97. art. 3. ad 3.* quem sapienter ponderat Ludouicus Maëratius in *summam tom. 1. tr. de legibus disp. 5. sect. 11. in fin.*

RESOL. CXL.

An iudex laicus possit punire Clericos in Minoribus constitutos?

Et adducuntur, & explanantur omnia, quæ determinauit Concilium Trid. *sess. 23. cap. 6.* vt quis gaudeat privilegio fori.

Et tandem queritur, vtrum Clericus habens beneficium, sed non deferens habitum, & Tonsuram, nec ali cui Ecclesia deseruiens, gaudeat privilegio fori? Ex p. 1. tract. 2. Ref. 29. alias 28.

§. 1. QVando tales Clerici subiiciantur Iudicibus laicis, determinauit sancta Synodus Tridentina, ita loquens in *sess. 23. cap. 6.* [Nullus prima tonsura initiatus, aut etiam in minoribus ordinibus constitutus, fori privilegio gaudeat, nisi beneficium Ecclesiasticum habeat, aut clericalem habitum, & tonsuram deferens, alicui Ecclesiæ ex mandato Episcopi inseruiat, vel in Seminario Clericorum, aut in aliqua Schola, seu vniuersitate, de licentia Episcopi, quasi in via ad maiores Ordines suscipiendos versetur.] Ita Concilium; cuius verba nouissimè à Iuriconsulto Hispano Torreblanca *lib. 3. de Magia, cap. 9. n. 40.* contra communem fuerunt exposita, non de omnibus Clericis minorum Ordinum; sed de his tantum, qui ante decimumquartum ætatis annum versantur, de quibus in præcedentibus verbis fit mentio; vel de incorrigibilibus, & facinorosis, & qui se immiscet sæcularibus: nam ij dispositioni causam dederunt. Sed licet hæc expositio sit ingeniosa; est in contrarium communis DD. sententia; & idè circa prædicta verba, multa scitu digna, non solum Theologi, sed etiam Iuriconsulti notarunt. Quorum libros quia forsitan multi non habent; in gratiam Confessoriorum, ex industria, & non sine labore, quæ in illis dispersa hinc inde inueniuntur, hæc simul colligere conabor, resolutoriè, & breuiter more nostro. Idè,

2. Queritur primò, vtrum Clericus habens beneficium, sed non deferens habitum, & tonsuram, nec alicui Ecclesiæ deseruiens, gaudeat privilegio fori? Respondeo, quòd Suarez *de censuris, disp. 22. sect. 1. num. 11.* & Ambrosius *de immunit. cap. 13.* videntur docere, quòd Clericus beneficiatus non gaudeat, nisi alicui Ecclesiæ deseruiat. Sed hoc est contra mentem Concilij; nam in citatis verbis duos modos distinguit vnum absolute, si Clericus primæ tonsuræ habeat beneficium: alium, si tonsuram, & habitum clericalem deferat, & alicui Ecclesiæ deseruiat: & sic verba Concilij alternatiuè procedunt. Et ita tenet Rodriquez in *summa, tom. 1. cap. 155. concl. 2.* Aznedus *lib. 1. leg. 1. tit. 4. num. 9.* Bobadilla in *Polit. tom. 1. lib. 2. cap. 18. num. 120.* in *Glossa litera E,* noſter Franciscus Aponte *lib. 1. conf. 24.* Gutierrez *pract. 99. lib. 1. q. 7.* Marius Antonius *lib. 3. resol. 48. num. 22.* Ceuallos *tract. de cognit. per viam violentia, in Proam. cap. 8. num. 14.* & p. 2. q. 44. n. 3. Bonacina *de legib. disp. 10. q. 2. punct. 1. §. 4. num. 10.* Hi omnes asserunt, vt Clericus gaudeat privilegio fori, sufficere, vt habeat tantum beneficium, seruitium verò Ecclesiæ, vt *infra* patebit, est necessarium in Clerico incedente cum habitu & tonsura. Vide Riccium *part. 4. decis. 357. num. 1.*

Sup. hoc in Ref. seq.

Infra in Ref. quæ hic est supra 135. & in alia eius primæ not.

RESOL. CXLI.

An Clericus in Minoribus, si habeat beneficium, & non deferat habitum, & Tonsuram, gaudeat privilegio fori? Ex part. 4. tract. 1. Ref. 89.

§. 1. NEGatiuam sententiam docet Maurus Burgius *de modo procedendi ex abrupto, centur. 1. quæst. 65. num. 23.* vbi inuehitur contra Farinacium, & asserit hanc opinionem docere Concil. Tridentinum. *sess. 23.*

Sup. hoc in Ref. præterita §. Queritur.

sess. 23. cap. 6. Sed omnino fallitur: nam affirmatiua sententia quam tenent communiter Doctores, fundatur in Concilio Tridentino, ubi ponit particulam *aut*, quæ defungitur, sic enim asserit. Is fori privilegio non gaudeat, nisi beneficium Ecclesiasticum habeat, aut Clericalem habitum, &c. Et ita hanc opinionem præter Farinacium docet, me citato, Paulus S. Millante de privileg. Cleric. cap. 7. dub. 1. num. 23. Hevia in curia Philippica part. 3. §. 1. num. 3. Bobodilla in polit. tom. 1. lib. 2. cap. 18. num. 102. Cenedus in 99. canon. quest. 3. num. 29. Nouarius in nouo iure Pontificio conclus. 117. num. 6. & Salzedo in præct. crimen. Bernardi Diaz cap. 62. num. 9. ubi sic ait. Si Clericus prima tonsura initiatus beneficium Ecclesiasticum obtinuerit, quamuis non deferat vestes clericales, gaudere debet privilegio fori Ecclesiastici, ut constat ex Concilio Tridentino. Sic ille. Unde non est audiendus Burgius.

RESOL. CXLII.

An si dictus Clericus habeat tantum ritulum & collationem beneficij, non autem possessionem gaudeat privilegio fori, & sit à iurisdictione laica exemptus? Et an hoc etiam procedat in Clerico possidente beneficij sine redditibus? Ex part. 1. tract. 2. Ref. 30. alias 29.

§. 1. **N**egatiuè respondet, ex Theologis Lopez p. 1. cap. 2. 86. & ex Iustis Iulius Clarus lib. 5. §. fin. q. 36. num. 21. & alij.

2. Sed contrarium asserendum est cum Anastaf. Germonio lib. 3. cap. 15. num. 59. Gigante de pensionibus. cap. 94. num. 11. & ita declarasse Sacram Cardinalium Congregationem, notauit Parisius de resignat. benef. lib. 7. q. 1. num. 47. Et ratio est: quia per solam collationem, & ritulum beneficij, etiam sine eius possessione, quis dicitur beneficium habere, ut docet Romanus cons. 350. Conar. lib. 3. var. cap. 16. Vide etiam Bonacinam de legibus, disp. 10. q. 2. punct. 1. §. 4. num. 12. ubi ex professo probat hanc sententiam, quæ quidem sententia procedit etiam in Clerico possidente eundem beneficium, sed sine redditibus; quia habet ritulum beneficij, & hoc solum requirit Concilium hic; & beneficium sine redditibus assignatur in fauorem alterius: & Episcopi titulares faciunt omnia, quæ solent facere cæteri Episcopi; & tamen ex suis Episcopatibus nullos redditus percipiunt. Ergo, &c. Et ita docet noster D. Carolus de Grassis de eff. cler. eff. 1. num. 1224.

RESOL. CXLIII.

An Clericus, qui habet pensionem tantam super aliquo beneficio, gaudeat tanquam Beneficiatus privilegio fori, ita ut exemptus sit à iurisdictione seculari? Et quid, si incedit in habitum, & Tonsuram? Ex p. 1. tract. 2. Ref. 31. alias 30.

§. 1. **N**on gaudere respondet Azucuedus tom. 1. lib. 1. leg. 1. tit. 4. numer. 5. Recopil. Gonzales ad reg. 8. cancell. gloss. §. 5. num. 7. & Carol. de Grassis de eff. cler. eff. 1. num. 1198. Bonacina de leg. disp. 10. q. 2. punct. 1. num. 11. Flaminius de resignat. benef. lib. 1. q. 11. n. 70. & lib. 2. q. 15. n. 15. qui cum Gonzales asserit ita declarasse Sacram Cardinalium Congregationem, 19. Iunij, 1586. his verbis: Cui referuntur fuit pensio, si non incedit in habitum, & tonsuram, non gaudet privilegio fori.

2. Sed contrariam sententiam docet Suarez contra Regem Angliæ, lib. 4. cap. 26. num. 9. Zetola in præxi Episc. verb. Clericus. §. 2. ver. ex hac doctrina. Lafare de decim. vend. cap. 19. num. 24. Rodriguez in summa tom. 1. cap. 155. n. 11. & Salzedus in præct. crimen. Diaz cap. 64. num. 10. ubi ita consuluit in Academia Complutensi anno 1584. & ita iudicatum fuisse in Supremo Concilio Regis, testatur. Adde etiam, quod Armandariz in addit. ad Recop. leg. Nauar. lib. 2. tract. 19. de foro compet. num. 5. & 7. testatur, ita declarasse Sacram Cardinalium Congregationem.

3. At Belletus in disquis. cler. part. 1. tit. 3. §. 8. num. 11. & alij conantur concordare supradictas sententias: asserunt enim, quod prima opinio loquitur in casu, quo pensio non excedit summam sexaginta ducatorum auri de camera, ut Bulla Sixti V. quæ incipit, Pastoralis. sub anno 1589. Marcus verò Antonius Cucchus lib. 5. tit. 8. num. 17. aliter concordat: dicit enim si Clericus habeat pensionem loco tituli beneficij, reputatur beneficiarius, & per consequens gaudebit privilegio fori: focus autem, minime gaudebit. Vide etiam Ceuallos tract. de cognit. per viam violentiæ. part. 2. quest. 62. num. 31.

RESOL. CXLIV.

An Capellanus, cui capella in perpetuum, vel in ritulum fuerit à Papa, vel Episcopo assignata gaudeat privilegio fori?

Et quid dicendum, si habeat capellaniam, vel beneficium, vulgariè dictum seruitium Missarum?

Et quid scelericus habeat præstimonium, seu Fratraniam, si dictum præstimonium possideat in ritulum perpetuum, & aliquod spirituale annexum habeat? Ex part. 1. tract. 2. Ref. 32. alias 31.

§. 1. **R**espondeo affirmatiuè: nam beneficium Ecclesiasticum, dicta Capellania iudicatur. Et ita docet Azorius part. 2. lib. 10. cap. 3. q. 5. Nauart. de Floris can. cap. 20. num. 17. Salzedus in præct. crim. Diaz cap. 64. num. 12. & alij. Secus autem, si habeat Capellaniam, seu beneficium vulgariè dictum seruitium Missarum: quoniam tales capellaniae non dantur in ritulum, nec in perpetuum, sed sunt amouibiles; nec veniunt appellatione beneficij, ut notauit Azucuedus tom. 1. lib. 1. leg. 1. tit. 4. num. 7. Recopil. & alij. Et ita etiam gaudere privilegio fori dicendum est, si Clericus habeat præstimonium, seu fratraniam: si dictum tamen præstimonium possideat in ritulum perpetuum, & aliquod spirituale annexum habeat: nam cum istis conditionibus præstimonium pro beneficiis habentur. Et ita probat Azucuedus ubi supr. Menochius cons. 201. num. 16. Parisius de resignat. benef. lib. 1. quest. 1. ex num. 124. Gonzales ad reg. 8. Cancell. gloss. §. 5. n. 2. num. 11. Gattias de benef. tom. 1. part. 1. cap. 2. num. 117. Bonacina de legibus, disp. 10. q. 2. punct. 1. §. 4. num. 11. & alij.

RESOL. CXLV.

An habens Coadiutoriam à Papa concessam gaudeat privilegio fori?

Et quid de Clerico, qui beneficium obtinet, quod obtinere non poterat, puta, quia illegitimus, irregularis, vel si ordinatus est cum falsis Dimissoriis, vel sine illis?

Et quid, si ordinatus fuerit ante legitimam ætatem, vel per simoniam? Ex part. 3. tract. 1. Ref. 62.

§. 1. **R**espondeo affirmatiuè, quia talis dicta coadiutoriam habens beneficiatus appellatur, & ita